

HÉT NAP TELEKEN

KGST-ülésszak**Havannában**

Havannában tartották a héten a KGST 39. ülészakát. Egyebek között megvitatták a KGST Végrehajtó Bizottságának jelentését a Berlinben tavaly tartott 37. ülészaká óta végzett munkáról, valamint az idén júniusi, moszkvai, 38. ülészakán hozott határozatok vérehajtásáról. Áttekintették, hogy 1990-ig és hosszabb távon is hogyan eléghető ki a tagországok energia-, tüzelőanyag- és fűtőanyag-szükséglete. A magyar küldöttség vezetője, Sarlós István, az MSZMP PB tagja, miniszterelnök-helyettes felszólalásában egyebek között elmondta, hogy Magyarország azt várja a szocialista gazdasági integráció elmélyítésétől, hogy a KGST a korábbinál jobban hozzájárul a magyar gazdaság dinamikusabb és kiegyensúlyozottabb fejlődéséhez, erőteljesebben előmozdítja például a magyar termékek exportképességének növelését és a kölcsönös kereskedelem növekedését. Mint kifejtette, magyar részről különösen nagy jelentőségűnek tartják a hosszú távú energia- és nyersolaj-felhasználásra kidolgozott KGST-intézkedéseket. Magyarországnak fontos érdeke, hogy a KGST-országokból származó energia- és fűtőanyag-ellátás szintje fennmaradjon és legalább szerényen növekedjen.

Idegenforgalmi gyorsmérleg

Összesen 11,3 millió külföldi kereste Magyarországot az idén szeptember végéig, 29 százalékkal több, mint tavaly az év hasonló időszakában. Közülük 7,8 millióan a KGST-országokból érkeztek, számuk 33 százalékkal volt több, mint egy évvel ezelőtt. Csehszlovákiából 4 millióan (+ 44 százalék), Lengyelországból 1,5 millióan (+ 30 százalék), az NDK-ból 1,2 millióan (+ 24 százalék) látogattak hozzánk. Jugoszláviából 760 ezer látogatónk volt, a növekedés 32

százalék. A tőkés országokból érkezők száma 2,8 millió volt, 20 százalékkal több, mint 1983 január—szeptember között. Közülük a legtöbben, 1,5 millióan Ausztriából jöttek (+ 22 százalék), az NSZK-ból 700 ezren érkeztek (+ 16 százalék). A tőkés országokból érkező turisták magyarországi tartózkodási ideje 16 százalékkal, a kirándulók száma — kereken egymillióan voltak — 28 százalékkal emelkedett a múlt évhez képest. Az országnak a nemzetközi idegenforgalomból származó bevétele 15,8 milliárd forint volt, 21 százalékkal nőtt. Ezen belül a 235 millió transzferábilis rubel értékű bevétel 23 százalékkal, a 197 millió dollár bevétel pedig 6 százalékkal volt több az előző év azonos időszakánál. Az idén szeptember végéig 4,2 millió magyar utazott külföldre, 18 százalékkal többen, mint tavaly. Közülük 3,4 millióan KGST-országokba utaztak (+ 22 százalék). A kiutazók összesen 6,4 milliárd forint értékű valutát vásároltak, 25 százalékkal többet az előző évinél. Az idegenforgalomból 143 millió transzferábilis rubel és 116 millió dollár bevételi többlet keletkezett.

Budatranspack '84

Összesen 197 vállalat, nagyjából hazai cég részvételével rendezték meg október 23—26. között Budapesten immár nyolcadik alkalommal a Budatranspack Nemzetközi Anyagmozgatási és Csomagolási Kiállítását. A kiállításához csatlakozva a múlt héten országos csomagolási tanácskozást szervezett az MTESZ, valamint az Anyagmozgatási és Csomagolási Intézet a BNV konferenciaközpontjában. A kétnapos értekezleten háromszáz hazai szakember tekintette át a már bevezetett korszerű csomagolástechnikai megoldásokat és a továbbfejlesztés feladatait. Magyarországon a csomagolási ráfordítások a nemzeti jövedelemnek 3—3,2 százalékat ad-

ják — 1982-ben 25 milliárd forint volt ez az összeg. A csomagolóanyagok jelentős része — például a hullámlemezek és kartonpapírok nagy hányada — valamint a csomagológépek 90 százaléka behozatalból származik.

Új jugoszláv**adósságtörlesztési politika**

A belgrádi kormány hosszú távú átütőerejét fog kérni hitelezőitől az ország mintegy 19 milliárdos adósságának törlesztésére — tájékoztatta Klemencsics pénzügyminiszter a jugoszláv parlament egyik illetékes bizottságát a kormány terveiről. Szakítani kívánnak az eddigi egy-két évre szóló megoldásokkal, az 1985-1988 között esedékesé váló tőketartozásoknál 10-12 évre kérnek majd halasztást 5-6 éves türelmi időszakkal, s így kezdetben csak az esedékes kamatokat kellene az országnak fizetnie.

Orvosi magánpraxis**Kínában**

Engedélyezni fogják az orvosi magánpraxist Kínában, hogy így enyhítsenek a túlterhelt egészségügyi hálózat gondjain. Cuj Jüe-lin kínai közegészségügyi miniszter múlt héten bejelentette: a hivatalos rendeléseken kívül az orvosok otthon is fogadhatnak beteget, rendelőket nyithatnak, egy-két főből álló segédszemélyzetet, illetve gyakornokokat alkalmazhatnak. Az állami rendelőintézeteket bérbe is adhatják szerződéses alapon kollektíváknak vagy egyéneknek. A magánpraxist folytató orvosok gyógyszereket is árúszíthatnak, receptjükre a patikák gyógyszert adhatnak ki. A kínai közegészségügyi miniszter a nyugdíjas orvosokat is bátorította, hogy ismét gyakorolják hivatásukat.

Soros Alapítvány

Az elmúlt héten megtartotta Budapesten első ülését a Soros Alapítvány felhasználásá-

ról döntő hattagú bizottság. Mint ismeretes, Soros György magyar származású amerikai üzletember ez év júniusában szerződést kötött a Magyar Tudományos Akadémiával arról, hogy a három éve New Yorkban alapított Soros Alapítvány nyújtotta lehetőségeket Magyarországra is kiterjeszti (HVG 1984. június 9.). A magyar kulturális és tudományos élet serkentését szolgáló szerződés szerint Magyarországon évente közel egymillió dollár, illetve ennek megfelelő forintösszegre írják ki pályázatot. Soros György múlt szombaton bejelentette: az 1984-re előírányzott egymillió dollár nagyrészt már gazdára is talált. Az alapítvány létrehozása óta több mint félezren keresték meg levélben a Tudományos Akadémiát, és mintegy 120 pályázatot nyújtottak be. A bizottság döntése alapján a Soros Alapítvány egyebek között hozzájárul a református egyház gondozásában évkönyv formájában megjelenő ügynevezett Ráday-gyűjtemény kiadásához, támogatja Kákonyi László egyiptológus professzor thébai ásatásait, a mozgássérültek érdekvédelmi szervezetét, valamint az építőművészek folyóiratát.

Krupp—Klöckner fúzió

A nyugatnémet acélipar eddigi legnagyobb vállalati összeolvadását jelentették be: a nyugatnémet Krupp, a Klöckner és az ausztrál CRA bányavállalat 1985. január 1-től összeolvad és Stahlwerke Krupp Klöckner (SKK) néven működik majd. Az így létrejövő cég a Thyssen mögött a második legnagyobb acélipari konzern lesz az NSZK-ban. Az SKK évente 9 millió tonna nyersacél gyártását tervezi, tervezett létszáma 43 ezer fő lesz, 3 ezerrel kevesebb, mint a fúzió előtt együttesen. Az NSZK kartellhivatala várhatóan nem állít akadályt a fúzió elé. Egyelőre azonban még nem tudni, hogy a Közös Piac brüsszeli bizottsága engedélyezi-e az egyesülést.

Szemelgetés

Csak a következő hónapokban ölt végleges formát, tehát még több ponton változhat a tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalmáról szóló magas szintű jogszabály. Annyi bizonyos, hogy a paragrafusok mindenképpen kitérnek majd a tisztességtelen verseny, a fogyasztók megtévesztése, az árukapcsolás, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés, a gazdasági verseny korlátozásának és a tisztességtelen ár érvényesítésének tilalmára, a jogkövetkezményekre. Az alábbiakban az országgyűlési képviselők elé terjesztett tervezetből idézünk néhány cikkelyt.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

... Tilos a gazdasági tevékenység folytatására jogosult jogi személyeknek és magánszemélyeknek — ideértve a magánszemélyek társaságait is — gazdasági tevékenységet tisztességtelenül — különösen a versenytársak, a fogyasztók törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető, illetőleg az üzleti tisztesség követelményeibe ütköző módon — folytatni...

A TISZTESSÉGTLEN VERSENY TILALMA

... Tilos valótlan tény állításával vagy híreszteléssel, valamint való tény hamis színben való feltüntetésével a versenytárs jó hírét vagy hitelképességét sérteni, illetőleg veszélyeztetni.

Tilos az árut, illetve a szolgáltatást (a továbbiakban együtt: áru) a versenytárs hozzájárulása nélkül olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel vagy elnevezéssel forgalomba hozni, továbbá az áru hirdetésében olyan nevet, megjelölést vagy árujelzőt használni, amelyről a versenytársat, illetőleg annak áruját szokták felismerni...

... Tilos az árut a tervezett áremelést megelőzően, valamint az ár emelkedésének előidézése céljából a forgalomból kivonni, illetőleg visszatartani.

Tilos alapos gazdasági indok nélkül — a választékot szűkítve — a fogyasztók által igényelt, alacsonyabb áron forgalomban levő áruk helyett magasabb áron árukat forgalomba hozni.

A FOGYASZTÓK MEGTÉVESZTÉSÉNEK TILALMA

Tilos a fogyasztókat az áruval kapcsolatban megtévesztetni. Ez a tilalom különösen vonatkozik arra az esetre, ha

○ az áru lényeges tulajdonsága, használata, valamint kezelése tekintetében valótlan tény vagy való tény megtévesztésre alkalmas módon állítanak, illetőleg az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más megtévesztésre alkalmas vagy hibás tájékoztatást adnak;

○ megtévesztésre alkalmas áruösszehasonlítást alkalmaznak, s azt reklámként vagy más tájékoztatásként nyilvánosságra hozzák;

○ elhallgatják azt, hogy az áru nem felel meg a törvényes előírásoknak vagy a vele szemben támasztott szakos követelményeknek;

○ az árut — felhasználhatóságát vagy más lényeges tulajdonságát illetően — megtévesztésre alkalmas árujelzővel látják el;

○ olyan árut hirdetnek, illetve reklámoznak, amely nem, vagy nem kellő mennyiségben, illetőleg választékban áll a fogyasztók rendelkezésére.

A GAZDASÁGI VERSENY KORLÁTOZÁSÁNAK TILALMA

... Tilos az olyan összehangolt magatartás, illetőleg megállapodás, amely a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükségelt mértéket meghaladóan a gazdasági verseny korlátozását vagy kizárását szolgálja.

Ez a tilalom különösen vonatkozik az áru árának meghatározására, a piac felosztására vagy a fogyasztók meghatározott körének valamely áru beszerzéséből, értékesítéséből való kizárására, továbbá a beszerzési források, értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására...

megszerzéséhez összegyűjtött, nyilvánvalóan tendenciózusan csoportosított tények közlése nem meríti-e ki a tisztességtelen gazdálkodás fogalmát.

A legizgalmasabb kérdés azonban minden bizonnyal az, hogy kik lesznek e szabályok érvényesítésének letéteményesei, s mennyire lesznek képesek feladatuk ellátására. A fő szerep a bíróságoké, nekik kell ezután is a korábbinál nagyobb hozzáértéssel és az eddiginél sokkal gyorsabban (ma esetenként egy-egy ilyen per akár két-három évig is eltart) ítélni minden olyan esetben, amikor a magát sértettnek tartó fél magánjogi perre viszi az ügyet. A bíróságok mellett kiegészítő, békéltető, egyez-

tető szerepet töltenek be a remények szerint egyre gyakrabban a Magyar Kereskedelmi Kamara, a Fogyasztók Országos Tanácsa és a szövetségi érdekképviseleti szervek — feltéve, hogy lesz, aki hozzájuk fordul. Hivatalból pedig a piacfelügyeleti szervnek kell a gazdálkodás tisztességén örködni. S hogy ezt a feladatot a népgazdaságilag legfontosabb vállalatok érdekeit szükségszerűen előtérbe helyező ágazati minisztériumok, vagy a piacfelügyeleti funkciót eddig csak részlegesen ellátó Országos Anyag-és Árhivatal látja majd el, az csak a következő hónapokban, a gazdaságirányítás továbbfejlesztésével kapcsolatos további munkálatok során dől majd el. ●

EGYPERCES

A soros alapítvány

A magyar kulturális és tudományos élet segítésére és serkentésére szerződést írt alá a Magyar Tudományos Akadémia és a New York-i Soros Alapítvány tulajdonosa, Soros György, a magyar származású amerikai üzletember, akit az alapítványról kérdeztünk.

— A hazai jogszabályok nem teszik lehetővé, hogy külföldi állampolgár alapítványt hozzon létre. A Magyar Tudományos Akadémia és ön között tehát csak szerződés született, amely a New York-ban három éve alapított Soros Alapítvány nyújtotta lehetőségeket ezentúl Magyarországra is kiterjeszti. Milyen területen és milyen összeggel kívánja támogatni a hazai kulturális és tudományos életet?

— Nem határoztunk meg pontos összeget, csak annyit, hogy Magyarországon évente közel egymillió dollárra, illetve ennek megfelelő forintra írunk ki pályázatokat. Első lépésként az Országos Vezetőképző Központ (OVK) kap az alapítványtól devizakeretet, hogy neves külföldi előadókat hívjon, s megvásárolhasson olyan technikai berendezéseket, amelyek forintért nem kaphatók. Pályázatot írunk ki szak- és szépirodalmi könyvtárak számára, lehetővé téve, hogy kizárólag devizáért beszerezhető könyvekhez jussanak. Tervezzük video-klubok elsősorban kazettával, de más berendezésekkel is történő támogatását. Az alapítványhoz kutatók és kutatóintézetek is fordulhatnak, hogy szak- folyóiratok előfizetésére adjunk pénzt. Támogatni kívánjuk továbbá, hogy egyre több magyar kutató jusson el külföldre, ahol kutatási területén nemcsak új ismereteket szerezhethet, hanem a nemzetközi kutatómunkában is részt vehet. Magyar írók műveinek külföldi megjelenésében szintén részt szeretnénk vállalni — elsősorban angol fordításra gondoltunk. Az alapítvány magyar bizottsága vizsgálja azt is, hogyan segíthetné magyar képzőművészek külföldi kiállításait, műveik eladását. Segíteni kívánjuk a magyar számítástechnika fejlődését is.

— Említette, hogy nemcsak dollárt, hanem forintot is kaphat az, aki az alapítványhoz fordul. Hogyan?

— Tudom, hogy a magyar cégek nem bővelkednek valutában, forintban viszont, ha szűken is, de telik nekik az alapítvány céljaival egyező beszerzésekre. Így, aki pályázattal elnyeri a devizát, a dollárösszegnek megfelelő forintot fizet be az alapítvány pénztárába. Ezt a forintösszeget a bizottság forintban is fizethető újjá támogatásra fordítja.

— Ugyanaz a bizottság dönt a dollár, illetve a forint odaitéléséről?

— Nem egészen. A szerződés aláírásakor létrehozott magyar bizottság a New York-i központtal egyeztetett és általam jóváhagyott pályázatokat ír ki, ezeket a beérkezett pályázatokkal együtt közösen értékeljük. A forintot a bizottság önállóan, a dollárt a New York-i központtal együtt ítéli oda.

G. BARTA ÁGNES

